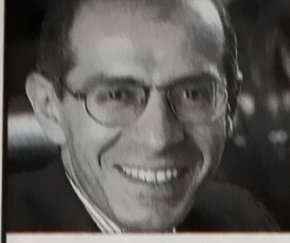

Bildirge, sistemsizlik, demokrasi

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Yapılan son açıklamalar olup bitenlerden ordunun da rahatsız olduğunu ortaya koymuştur. Fakat, sonuç olarak ordu da sistemin bir parçasıdır ve

orada meydana gelenlerden etkilenmemesi mümkün değildir.

Son on günün gösterdiği gerçek şu ki Türkiye’de hemen hemen hiçbir kurum demokrasiyi bilmiyor ve tanımıyor. Demokrasi, onu temellendirmek, gündelik devlet işleyişinin bir parçası haline getirmekle yükümlü olanlar için asla erişilmeyecek, ne olduğu bilinmeyen, yalnızca adıyla ve bir kavram olarak varolan neredeyse mistik bir gerçekliktir.

Düşününüz, Cumhurbaşkanı kendi siyasal beklentilerinin ve hesaplarının bir uzantısı olarak ortaya çıkan gelişmelerin içindedir. Cumhurbaşkanı’nın, düzeni başkanlık sistemine doğru itmek kaygısının gelişmeler üstündeki etkisini herhalde kısa bir gelecekte görüp anlayacağız. Çünkü demokrasiden anladığı yalnızca yasa maddelerini okumaktır.

İktidar, bildirgenin yayımlanmasından sonra yapmadıkları ve yaptıklarıyla demokrasiyi ne kadar bilmediğini göstermiştir. Örneğin metin imzalanmamıştır fakat ne bunu yaparken ne de bildirgeden hemen sonra güç kazanmak, tavır belirlemek, arkasına Meclis’in etkinliğini almak için hükümet ya da başbakan Meclis’e gidip tutumunu oradaki çoğunluğa onaylatmamıştır. Bu, demokrasinin somutlaşması, Meclis’in işlerlik kazanması, işlemlerin meşrulaşması olacaktı. Elbette o desteği alamazsa iktidara çekilmek düşerdi ki bu da en az bir önceki kadar ‘şık’ olurdu. Öylelikle gelişmeleri MGK ya da başka bir üst kurul değil Meclis belirlerdi.

Oysa hükümet demokrasi kültürünün ve geleneğinin doğal bir sonucu olan böylesi bir şeyi yapmaktansa hiç yapmaması gereken bir şeyi yapmış ve bildirgeyi Meclis’in önüne koymak istemiştir. Neden aynıdır: Demokrasiyi tanımamak, parlamentonun anlamını ve o sistemde oynadığı rolü bilmemek!..

Muhalefet, ister parlamanter olsun ister basın ve aydın muhalefeti, tam anlamıyla köşeye sıkışmıştır. Çünkü o da ikili bir sarmalla çevrelenmiştir. Bir yanda RP’ye dönük olumsuz tavır öte yanda RP’nin de karşısında bulunduğu bir bildirge ve onun hazırlanış koşulları vardır.

Eğer demokrasiyi yeterince tanısa, o geleneğe iyi kötü sahip olsaydı muhalefet, RP’yi ve onun içinde bulunduğu bir iktidarı istememekle o partinin ve hükümetin demokrasiyi zorlayan bir yöntemden ve bazı kurumlardan medet umarak ‘götürmenin’ aynı şeyler olmadığını da bilirdi. Çünkü, demokratlık bir yere kadar ve bir yerden sonra değildir.

Demokratlık bir bilinç ve tavidir. Eksikli demokrasi olamaz. O nedenle de hiçbir antidemokratik girişim antidemokratik yöntemlerle çözülemez. Bu, zaten demokrasinin olmadığı anlamına gelir. Antidemokratik gelişmeleri hazırlayanın da demokrasinin eksikliği olduğu düşünülmelidir. Çünkü, güçlü bir demokratik sistem antidemokratik oluşumları daha oluşmadan ama mutlaka demokrasinin mekanizmaları içinde ortadan kaldırır.

Bütün bunlar şunu gösteriyor: Türkiye’de kurumsal bir demokrasi yoktur; demokrasi lafzı vardır. Yaşanan siyaset krizi kendisini her şeyden önce siyasetin sosyolojiden kopmasında gösteriyor. Öyle olunca da toplumsal gelişmeleri izleyip algılayan, çözümü de o koşullara dayalı olarak üretmeyi öngören bir model kuramıyoruz. O kurulmayınca demokrasiyi oluşturacak düzen gerçekleşmiyor; çünkü, katılım, çoğulculuk sağlanamıyor. Siyaseti asıl denetlemesi gereken sivil toplum oluşmuyor. Eğer bu bilinseydi ve yapılabilsen RP gerçeği yerine oturtulacak, bu partinin varoluşunu sağlayan yerel ve evrensel koşullar değişene kadar ne yapılırsa yapılsın etkinliğini sürdüreceği anlaşılacak, ona dönük çözüm, sistemin içinde aranacaktı.

Kuşkusuz, ordunun Türkiye’de sistemle kurduğu çok özel bir ilişki vardır. Ama şunu unutmamak gerekir ki ordunun ‘sistemle’ kurduğu ilişki aslında bir ‘sistemsizlik’le kurulmuş ilişkidir.

Sistemsizlik denilen de olmayan bir demokrasi kültürü ve geleneğinden başka bir şey değildir. Fakat, işin daha da vahim yanı bu durumun insanlara düşünsel olarak karşı geldikleri birçok şeyi siyaseten savunmak zorunda bırakmasıdır, ki bu işten kazançlı çıkan gene RP’dir!